

Kóser bor

(SEL PESZACH.)

Mindenkor nagy készlet kitűnő bel- és külföldi borokban eredeti vagy kis hordóban. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Kívánatra főt. Fuchs Mór főrabbi ur hecserével szolgálók.

ULLMANN JOZSEF, bornyagykereskedő
NAGYVÁRAD.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az idén is kiváló rabbikapacitások által erre legalkalmasabbnak talált **Pesti Hengermalom**-ban teljesen megbízható rituális felügyelet alatt

Kimcha-Depiszcha

és

Semurah-liszt

készítetik.

Megrendelések vagy a „Pesti Hengermalom“-hoz, vagy alulírottakhoz intézendők.

Budapesten, 1900. évi január 31-én.

Az orthodox izr. közvetítő-bizottság.

„GLORIA“

fényképnagyító műintézet

Budapest, VII., Király-u. 33.

Elvállal brom ezüst papírra életnagyságu fényképeket valamint olajfestményeket krétarajzokat jutányos ár mellett.

Fényképéssek, festők, * * *

* * * rajsolók és műkedvelők

részére nyers nagyítások és konturok jutányosan eszközöltetnek.

← Keretek nagy választékban. →

3797.1900. Nyomatott Markovits és Garai-nál, Budapest, VI., Lázár-utca 13.

KOHN ARNOLD

gazdag sirkőraktárát

Budapest, Károly-körút 15.

ajánlja mindazok figyelmébe, kiknek a sirkőállítás szomorú kötelességét kell teljesíteniök.

Szép és pontos kivitelért és lehetőleg olcsó meg-
számításért kezeskedik a cég jó hírneve.

☛ Szombaton és ünnepnapokon zárva. ☛

Telefon-Hirmondó

Kerepesi-ut 22.

Nappal: hasznos. || Előfizetés:
Este: szórakoztató. || frt 4.50 negyedévre.

Minden este 1/2 9 órakor

—hangverseny.—

Berendezése díjtalan.

Hirdetések felvétetnek a

„Zsidó Hiradó“

kiadóhivatalában.

ZSIDÓ HIRADÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Damjanich-utca 2,
hová minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Orthodox zsidó felekezeti és társadalmi hetilap.

Szerkeszti: VIADOR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve 12 kor. — fl.
Félévre . . . . . 6 " — "
Negyed évre . . . . . 3 " — "
Egyes szám ára 30 fl.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN. 48 számban évenként.

TARTALOM: Hálaének. Irta: Meyer Hilel. — Peszach. Irta: W.

— Peszach-ünnep. — Kongrua. — Hírek. — Hirdetések.

TÁRCZA: Az utolsó áldozat.

Hálaének.

Harsogjon fel
Dal és ének
Zsidók népe
Istenének,
Harsogjon a
Magas égig,
Hegyen-völgyön
Zúgjon végig,
Mint a tenger árja!

Hála néki!
Halelúja,
A hogy mozdult
Erős ujja:
Tenger vize
Ketté vállott,
S rendületlen
Falként állott
Habzó tenger árja!

S hogy az ellen
Bele rontott:
Vizek fala
Összeomlott.
Megsemmisült
Ember, állat
S sodorta, mint
Szalmászálat
Zúgó tenger árja!

S felhangzott a
Dal, az ének:
„Üdv a zsidók
Istenének:
Övé minden
Földön, égen,

Föld felett és
Föld ürében
És a tenger árja!

Szabaddá tett
Mindörökre
S testünk bár az
Igát nyögje:
Lelkünk mit sem
Tud felöle
S oly szabadon
Tör előre,
Mint a tenger árja!

Lelkünk szabad!
Meg nem haltunk!
Törvényünkben
Van hatalmunk,
A hol az van:
Élet gerjed
És e törvény
Egyre terjed
Mint a tenger árja!

Terjedjen is
Egyre jobban,
Mert a hová
Fénye lobban:
Összedül a
Szolga-járom,
Mintha áttör
Gyenge gáton
Zúgó tenger árja...

Hadd terjedjen!
Hadd haladjon!
Szolga-lélek
Ne maradjon.
S minden részén
E tekének
Harsogjon a
Hálaének,
Mint a tenger árja.

Meyer Hilel.

Peszach.

A peszach-ünnep nem csak tavaszi ünnep; nem csak az újra életretámadó természetet és Istennek általa megnyilatkozó hatalmát ünnepeljük benne, a peszach első sorban történelmi ünnep, azt az Istent dicsőítjük, ki a népek életének intézője és vezetője, a ki egy tudományokban jártas, nagy sereggel rendelkező, győzelmes népet a tenger mélyére süllyeszt és az országból kiűzött rabszolgákat papi néppé avatja, neve hirnökévé teszi, hogy népeket túlélve megjelöljék a nemzeteknek a legmagasabb javakhoz vezető utat.

De terméketlen volna ez ünnep, ha csak a múlt emlékeiben, a zsidóság ifjkorában gyönyörködünk és nem igyekeznénk önmagunk is megfiatalodni, ha nem kutatók ez ünnep nyújtotta tanulságokat és e tanítások követésével nem felelnénk meg azoknak az igényeknek, melyekkel a peszach falánk fordul.

Próbáljunk egy kissé beletekinteni annak műhelyébe, ki a népeket megöli és életre támasztja, próbáljunk megérteni, hogy milyen utra lépett a Mindenható a végből, hogy a rabszolgákból a legszabadabb népet, a legelnyomott osztályból a világtörténelmi jelentőségre emelkedett, nagy eszméket hirdető nemzetet teremtse. A mi akkor szükséges előkészítés volt a zsidó nép támadására, az most is szükséges előfeltétele lesz fennmaradásunknak és annak, hogy feladatainkat teljesíthessük.

„Kivezetlek benneteket Egyiptom terheiből.“ Mert nehezen nyomták Pithom és Ramzesz téglái a héberek vállait, reggeltől-estig hátukon suhogott a felügyelő korbácsa. Huzták a terhet, mint az igavonó barmok és lealacsonyították, mint az állatot. Pharaó, az emberi méltóság utolsó szikráját is kioltotta lelkükben. Már azt is közönyösen tudják nézni, ha gyermekeiket kiirtják, testvér-testvér ellen emeli fel kezét és akad közöttük, ki árulójává lézen a bosszútálló Mózesnek, úgy hogy ezt Pharaó kiűzi az országból. Mikor aztán, mint Isten küldötte jelenik meg előttük, megátalkodott szívekre és süket fülekre talál. Szíveik hurjai széttépve, nem adnak harmonikus hangot. „Nem hallgattak Mózesre, mert a nehéz munka és kemény nyomás megrövidítette szellemüket.“ Az egyiptomi példa mindennél világosabban megmutatja, hogy a szünetlen, igavonó munka mint rombolja szét a szellemet.

És valyon a mára nézve semmi tanulságot nem nyújt e történet? Ma annyira mentesek vagyunk Egyiptom terheitől? Valjon nincsen-e ma is egy zsarnokunk, a kinek sokan hódolunk, a ki minden jót és nemeset kiűz szíveink templomából? A mindnagyobb gazdagság, rang, állás utáni hajszája nem szívja-e ki a mai ember életét vértől, úgy, hogy a nagy, a magasztos, az égi iránti érzék egészen kivész lelkükből?

Társadalmunk tele van szerencsét hajszoló, mind

nagyobb terveket szövő, elégedetlen, mindég többre vágyó és a szörnyű küzdelem terhei alatt nyögő, sóhajtó, kinokban vergődő alakokkal! És mind ezek a pihenni nem tudó, súlyos terhet hordó férfiak nincsenek-e annak a veszélynek kitéve, hogy a magasztosra még csak gondolni sem fognak tudni, hogy szellemileg elsatnyulnak, mint akkor, mikor az egyiptomi igát vonták? Egy czél felé törekedve, látóköriük megszűkül, nemsokára csak a maguk „én“-jét fogják látni, ezt emelik minden fölé és ennek érdekében mindenre készek. „Csak felfelé“, hangzik a jelszó, ha recseg-ropog is a lajtorja és ha el is taposunk néhányat! Szörnyű hajszája ez! Kinek volna ideje arra, hogy az emberiség általános és legszentebb javaira gondoljon. Hála legyen azért az örökkévalónak, a ki a hithű zsidót e sorstól megóvta, ki levette rólunk a meg nem szakadó teherhordó munkát, amennyiben nekünk adta a szombatot és ünnepeket! Zécher lecziasz miczrajim, az Egyiptomból való megszabadulás szimbolumaiul és bevégezéseül, hála legyen neki, a miért e napok és törvényei által kiemelte a zsidót a földi érdekeknek légköréből, a napi munkától elfaradott-nak nyugvó pontot nyújtott, hogy tetteiről és működéséről gondolkozhassék, rajtuk végig tehinthessen és hogy tudatára ébredjen annak, hogy van, a mi az éghez tartozó isteni rész benne, és az az értelme bölcséink mondásának: Ki a pihenés napjait megtartja az előírás szerint, ki e napon nem csak a napi hivatására vonatkozó beszédtől, de gondolattól is irtózik, az, ha bálványimádó is, bűnbocsánatot nyer, mert az által, hogy egy napot tart fenn magának, melyben önmagába tekint, melyen leszámol a hétköznapi véghezvitt tetteivel, már megteremti megtérésének lehetőségét, sőt biztosítékát.

„Megmentelek benneteket szolgásgotokból.“ Mindenütt az isten-törvény uralkodik! Az ember szabad, bennséjében nincsen kényszertörvény, mely erre vagy arra a tette hajszolja. Ez a szabadság becses ajándék, mert általa lesz az ember képes az élet élvezésére. De ez a szabadság veszélyes ajándék is: mert csak is az ember nem követheti meg gondolat nélkül ösztöneit. A veszélyekkel szembezállandó, az embernél az ösztönhöz az akarat járul. Az akarat, mely uralkodási vágygyal párosul, de öntudatot és önbecsülést is kölcsönöz neki és az élet minden útjain vezeti és irányítja. Tegyétek az embert rabszolgává, mások szeszélyei labdájává, raboljátok el tőle akaratát és akkor megfosztottátok emberi méltóságától, vadul viharzó, kavargó ösztönök játékszerévé tettétek, kiteptétek a szabadságvilágából és nem tudjátok a teremtésbe besorozni, mely legalább törvényeket követ, úgy, hogy a földnek valóban remegnie kellene, ha a rabszolga jutna uralomra.

Ez volt atyáinknak sorsa Egyiptomban. Évszázadokat szolgakként éltek át és im egyszerre ki voltak vonulandók, hogy szent néppé legyenek, hogy szellemi

uralkodóivá legyenek a pogány népeknek. Valóban szükség volt a kijelentésre: „Megmentelek a szolgásgotokból“, hogy ne érezetek és gondolkozatok, mint rabszolgák, visszaadom nektek a férfiui bátorságot, a hős akaratot és szabad szellemet.

Ez sem kizárólagosan az Egyiptomból való kivonulás korának szól; ez a kijelentés is mint minden időre szóló ígéret adatott. Ha valóban az a hivatásunk, hogy az Örökkévalónak, örökké élő népe legyünk, hogy előre vigyük a zászlót, melyhez az emberiségnek seregelnie kell, akkor örökre ment kell maradnunk a rabszolgalánczoktól, akkor sohasem szabadna belőlünk kihálnia az önértetnek és a szabadgondolkozásnak. Azért hirdeté Isten népünknek születése órájában: „Örökre megszabadítalak a szolgásgotól“; mert makacssággal és kemény nyakkal ruháztak fel, hogy vértézve legyetek minden támadás ellen, hogy minden ostromnak ellentállhassatok. A thóra csak egy alkalommal emlékezik Izrael egy jellemvonásáról. Az arany burjuval elkövetett bűn után Isten így szól Mózeshez: „Látom, hogy e nép makacs nép.“ Valósággal prófétikus szellem lengi át a midrás szavait: „Nem gáncs, de a legnagyobb dicséret,“ ha Isten így szól: „Látom, hogy e nép makacs nép.“ Izrael története meggyőző bizonyítéka e magyarázat igazságának. Kinoztatásai, üldöztetésük idejében hajlíthatlanságuk, ellentálló erejük tette őket szilárdá és megingathatlanná az Istenhez való hűségben.

A vihar dühöngve ront a sikon álló magános tölgynek, hogy megkezdje a harcot a legerősebbel, minthogy az erdei fákkal könnyen végzett és még a hatalmas fenyőket is gyökeresen kitépte. De szilárdan áll a tölgy! Felnyög és sir, ha a rettentő támadásnál lehullnak ágai és szétroncsolja koronáját. De a törzsön megtörik a szörnyű erő. Hisz nem az első vihart állja így, mert im 3000 éve edzi a harc. Izrael törzse e törzs és a tölgyek fájából, e kemény fából faragta az Örökkévaló a zsidóságot. Könnyű és kényelmes sohasem volt zsidónak lenni. Önértetesen, határozottan egész szívvel kell az élet harcában küzdenie. Nem mindég karddal kell szembezállni, nem mindég arról van szó, hogy feleségét, gyermekét, életét, vagyonát áldozza a legszentebb megmentéséért. De kisebb bátorság kell-e ahhoz, hogy dicsőségvágygyal szívünkben sok minden társadalmi előnyről lemondjunk azért, mert a szombat így követeli? A guny veszélyes sebeket üt, csak az igazi erő gyógyíthat és menthet itt meg.

Azért hála annak, ki az erőt megadta nekünk, ki nem egyszer mentett meg Egyiptom szolgásgotokból, hanem minden időkre erőt adott, hogy mindenkivel szemben megőrizzük szabadságunkat, hogy a példának semmi hatalma, a csábításnak semmi művésze, az erőszak semmi fenyegetése sem tud olyan ösvényekre terelni, melyeken hűtlenné kellene válnunk az Örökkévalóhoz, a mi Istenünkhöz.

— **Peszach-ünnep.** *Mint minden évben, az idén is az orth. közvetítő bizottság elnöksége 1980. szám alatt kérvényt intézett a honvédelmi miniszterhez, továbbá a budapesti, pössonyi, temesvári, kassai és nagyszebeni cs. és kir. hadtestparancsnoksághoz aziránt, hogy a peszach-ünnep tartamára a zsidó vallásu m. kir. honvédek és rendes hadseregbeli katonák a laktanyán kívül étkezhesenek és hogy a szolgálat teljesítése alul a főünnepnapokon dispenzálva legyenek.*

Ugy a honvédelminiszter, valamint a hadtestparancsnokságok ezen kérelem folytán parancsba kiadták, hogy a zsidó vallásu katonák f. évi április 13. d. e. 9 órától április 21. esti 9 óráig a laktanyán kívül étkezhesenek; továbbá, hogy f. év. április hó 13. d. e. 9 órától április 15. esti 9 óráig és április hó 19. d. u. 4 órától április 21. esti 9 óráig minden szolgálat teljesítése alul fölmentesenek.

Kongrua.

(V—r.) A lelkési jövedelmeknek az 1898. XIV. t. cz. értelmében eszközözlendő kiegészítése végett, a mint tudva van, az orthodox közvetítő bizottság, a kormány által kitzítve volt határidőn belül felterjesztette a vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumhoz a hozzá beérkezett kérvényeket.

A kérvények feldolgozása rendkívüli nagy munkát okoz a miniszteriumnak, mivel daczára a legbehatóbb informálásnak, a rabbik nem szerelték fel helyesen a beadványokat és különösen a más felekezetbeli lelkészek kérvényei oly hiányosak voltak, hogy az 1899. évre szóló kongrua segély nem volt mult év december végéig folyósítható! Ez még most sincsen befejezve a munka, a mint ez, az alább közölt a közvetítő bizottsághoz leérkezett miniszteri rendeltetből kitünik, mindazon által most már legalább az összeg meg van állapítva, a mely az orthodox rabbik közt lesz szétosztandó.

Édes, kevés az a mi a zsidókra jut, mindössze 7000 korona, még pedig 3500 korona az orthodoxoknak és ugyanennyi a kongresszistáknak.

A mint értesültünk, a munkálatok június eleje előtt nem lesznek befejezve és csak akkora várható a miniszterium által megküldendő jegyzékben ezen 3500 koronának repártálása, a mikor aztán a szétoztás minden késedelem nélkül meg fog történni. A 3500 korona azonban már megküldetett az orthodox közvetítő bizottság elnökének, a ki a pénzt, annak szétoztásáig letétbe helyezte.

Az erre vonatkozólag leérkezett miniszteri rendelet szól, a mint következik:

Magyar kir. vallás- és közokt. miniszter.

25070. szám.

Az orth. izr. közvetítő bizottságnak.

Értesitem a bizottságot, hogy egyidejűleg értesítettem a m. kir. központi állampénztárt, hogy a bizottság által aláírt és hivatalos pecséttel ellátott, hivatalos (bélyegtelen) nyugtára 3500 korona azaz háromezeröttszáz koronát utólagos számadástétel kötelezettsége mellett fizessen ki.

Ezen összeg a lelkészi jövedelemnek az 1898. XIV. t. cz. értelmében eszközözendő kiegészítésére szolgál, s a később megküldendő jegyzékben felsorolt lelkészeknek, az ezen jegyzékben részletezendő összegekben lesz kifizetendő.

A lelkészek a kifizetendő összegről a II-ik fokozat szerint bélyegzett nyugtát állítanak ki, a mely nyugták közvetlenül a vezetésem alatt álló miniszterium számvevőségéhez lesznek a maga idején felterjesztendők.

Budapesten, 1900. évi márczius hó 30-án.

A miniszter helyett:

Zsilinszky s. k.
államtitkár.

TÁRCZA.

Az utolsó áldozat.

Egy órával azután, hogy Adler visszaérkezett a gethoba Reb Feiwehhez, a vad őrgrof halálának híre már elterjedt. Mindenhol öröm és ujjongás kísérte a hirt, és isteni végzésnek tartották a gyülölt zsarnok hirtelen kimulását. Egy lélek sem gyászolta az őrgrofot, a ki csak átka volt az országnak és a népnek. A gróf kastélyában a legnagyobb zür-zavar uralkodott, mindenki azt csinált, a mi neki tetszett, mert utódok nem voltak. Reb Feiweh és Adler is eljöttek és a gazdag

borravalók megnyitották előttük az ajtókat a szerencsétlen fogolyhoz, s a szép Marjim már egy negyedóra mulva a hirtelen örömtől elkábultan feküdt könnyező atyja karjaiban. Hogy a grófot hogyan érte utól a halál, azt csak Reb Feiweh és Adler tudták; az egész országban azt hitték, hogy az egy lóról való leesés következménye, annál is inkább, mert azok, a kik az őrgrofot reggel az utcán látták, azt mondták róla, hogy részeg volt. Adlerrel sem az eset előtt, sem utánna nem találkozott senki, kivéve azt a két embert, a kik elmentek mellette, a nélkül, hogy észrevették volna.

VII. FEJEZET.

A frankfurti gheftóban nem állott helyre a nyugalom azon éj óta, a melyen a zsidók és flagelláusok között ama rettenetes harc végbement. Csak jajgatást és panaszhangokat lehetett az utcákon, a tereken hallani, a melyek csatatérhez hasonlóan hullákkal voltak borítva, s melyek közül mindenki a maga halottjait kereste. Két nap mulva végre elrendelte a frankfurti tanács, hogy a keresztény flagelláusok tetemeit a városba hozzák és ott temessék el. Testük meztelenségéről könnyen felismerték őket, de mégis két napig tartott, míg valamennyit kitakarították a gettóból. Csak most lehetett az óriási mészárlás arányait megítélni: 1000 flagelláusból 700 maradt a csatatéren, míg a zsidó elesettek száma háromszor oly nagy volt.

Miután a tetemek különválasztása megtörtént, a frankfurti gheftóban megkezdték a hitsorsosok temetését. A kapukat bezárták és a városházától indult el a halottas menet, a megmaradt hitközségi tagoktól kísérve, a kik hangos panaszdalokat énekeltek. A halottak nagy száma miatt kénytelenek voltak egy koporsóba több halottat tenni; elől vitték a „rabbit“ tanítványával, a kik együtt szenvedtek halált és a kiket itt is egyesítettek, azután következtek a többi koporsók, melyeket mind a hitközségi tagok vitték. A „jósév beszésszer“ szivszaggató hangjai kihallatszottak Frankfurt kapuin kívül is és sok keresztény szívet töltöttek el mély részvétellel, a melyek még nem voltak a fagyos gyülölettel megkeményedve.

A zsidó tetemeket elhantolták a gheftóban és a rákövetkező napra volt elhatározva a flagelláusok temetése. Az elesettek nagy száma fölött óriási izgatottság volt a városban, a mely mind fenyegetőbbé vált. A csöcselék, a mely mint már történetünk folyamán megemlítettük, rokonszenvesebb a fékezhetetlen flagelláusokkal, a legnagyobb elkeseredéssel fogadta azt a hirt, hogy mily gazdag aratása volt a halálnak bajtársaik között. A polgárság, a mely eleinte neheztelt a flagelláusokra, nem nagyon vette szívére halálukat. De az ellenükre volt, hogy éppen zsidók voltak azok, a kik ezt a nyers bandát megfenyítették.

A mi a frankfurti tanácsot illeti, az már rég ellenszenvvel viseltetett a zsidóság iránt, mivel azok egy igazságtalanság miatt panaszt tettek a császárnál. Volt tehát elég tapló az ujra fellobogó gyülölethez, csak még izgató beszédek kellettek, hogy azt óriási lángokká szítsák. A minoriták rendje, a mely a flagelláusok ügyeit támogatta és azok hordáit elszállásolta, teljes számban és a legpompásabb ornátusban vett részt a temetési menetben és ezzel a zsidógyűlölet kitöréséhez még jobban hozzájárult. A nyilvános tereken összegyűlt sűrű néptömeg már ezen a napon is különféle módon kifejezést adott haragjának; az arra menő zsidókat szidták és durván inzultálták; a ghetto kapuit időnként óriási kövekkel dobálták. Így következett el az este és ezzel egy oly esemény, a mely következeiseiben iszonyu volt egész Frankfurtra nézve.

Délután, a flagelláusok temetése idejében, a zsidó városház már említett fogházának egy nyílásában véletlenül egy holt testet találtak. Mikor kihozták a napvilágra, felismerték benne a „Meschumed“ rettenetesen eltorzított testét, a kit mint már tudjuk, Marjim elrablása után néhány órával dobtak be a „lyuk“-ba, hogy később átadják a városi hatóságnak. Az ezalatt bekövetkezett baj idején egészen megfélemedtek a kufárról. A támadás alatt a flagelláusok egy csordája a zsidó városházba is betört, de azt üresen találva épp távozni akartak, mikor a földszinti kamrákból valami nyöszörgést hallottak. Azt hitték, hogy valaki a gheftóból keresett itt menedéket és rögtön neki estek a jól megvasalt kis kapunak. Néhány ütés és az nagy robajjal dőlt be. Valamennyien neki estek a szerencsétlennek, a ki száz ütésből találva rogyott a földre; kiabálását, hogy ő nem zsidó, tulharsogta a nagy csorda bosszu ordítása, a bunkós botok kegyetlenül halálra verték.

A „Meschumed“ sorsa egy zsidószivben sem kellett szánalmat, mert az „áruló“ a leggyülöltebb egyéniségek közé tartozott. Nem sokáig gondolkoztak rajta és kidobták a ghetto kapui elé, nem is gondolva arra, hogy milyen következeisei lehetnek ennek.

(Folytatás következik.)

HIREK.

— Egy Zichy gróf a néppárttól. A Keleti Értesítő írja: A Bács-Topolyán megalakult Katholikus Népkör védnökéül idős gróf Zichy Jánost kérték föl. Gróf Zichy — az országgyűlési néppárt vezérének nagybátyja — a védnökséget elfogadta, de a kör elnökéhez intézett hosszabb levelében óva intette a kör vezetőségét, nehogy a néppárt tanainak utat nyisson a nép közé. Kifejtette, hogy bármennyire is tiszteli rokonát és barátját gróf Zichy Nándort, a magyarországi néppárt megteremtőjét, politikai működését hosszú élete tanul-

ságai alapján az országra károsnak tartja; és hogy nem egyszersmind veszélyesnek is, az csak azon mulik, hogy a magyar nép zömének a néppárt irányában eddig tanúsított visszautasító magatartása azzal a reménnyel tölti el, hogy a néppárti mozgalom, mint egy erőszakosan előidézett hullámvérés, előbb-utóbb magától meg fog szünni. Végül kijelentette, hogy amennyiben a kör részéről ellenkező magatartást tapasztalna, a védnökségtől azonnal visszalép és ugy erkölcsi, mint anyagi támogatását megvonja a körtől. A kör, védnökének állásfoglalása folytán, címét Katholikus Körre változtatta.

— Betörés egy zsinagógába. Maros-Ludason a napokban, — mint levelezőnk írja, — eddig még ismeretlen gonosztevők betörték a zsinagógába. Egy szekrényt felfeszítettek, abból néhány forintnyi pénzt és némi apróságot elvittek. Megpróbálkoztak vele, hogy egy nagyobb, ércből való pénzszekrényt is feltörjenek, de nem bírtak az erős szerkezettel. Ebben a szekrényben nagyobb summa pénz volt. A betörőket még nem tudták kinyomozni.

— Zola nagybeteg s az orvosok a napokban tartott taanácskozásukon lemondtak arról a reményről, hogy ezt a nagy embert megmenthetik az életnek.

Betegsége új keletű: egy héttel ezelőtt meghűtötte magát és tüdőgyuladást kapott. Bármily önfeláldozóan ápolta is a felesége, bármennyire szorgoskodtak körülötte Páris legjelesebb orvosai: a beteg szervezete nem képes ellenállani a kórnak. Az utolsó néhány esztendő titáni küzdelmei, páratlan izgalmi erősen megviselték és csoda, hogy eddig türethetően szolgálta az egészsége. Egy kis meghülés azonban ágyba döntötte s az orvosi tudomány az egész világ nagy megdöbbenésére kimondta felette az utolsó szomorú szót.

Az igazságnak epikai nagyságu katonája ép most vívódik a halállal, amidőn Franciaország az egész világot magánál látja vendégül az imárg megtisztított, erkölcsi sebeiben kilábbadozó Párisban. Zola hatalmas keze végezte ezt a nagy tisztítást s ha nem is ajándékozta volna meg a világot azzal a páratlan könyvtárral, amely korszakot jelent, akkor is tüneményes alakja, makulátlansága maradt volna a századvégnek.

Mélyen leverve olvassa ezt a szomorú hirt mindenki, akiben él a hősök tisztelete. Azok legjobbainak sorából való Zola is, aki nemcsak lángész, hanem a jellem zsenije is.

— A zsidó színház. Az alsó-ausztriai tartománygyűlésben, hol legujabban már csak a zsidókkal foglalkoznak, Kroh képviselő a währingi antiszemita színházról szólva, kirohant, természetesen a „zsidó“ színházak ellen.

A zsidók — így szónokolt a jeles tartományi atya — nem akarják megtűrni, hogy legyen Bécsben egy keresztény színház, amelyben az olyan zsidó szerzők, mint Zola, Dumas, Ibsen stb. mű-

